

Betingelser for tildeling av statsstøtte

Statsstøtteregelverket legger rammene for Forskningsrådets mulighet til å tildele prosjektmidler til foretak.

Som hovedregel er det forbudt å tildele støtte til foretak, fordi dette vil virke konkurransevridende. Dette gjelder uavhengig av organisasjonsform, uavhengig av om man går med overskudd osv.

Prosjektstøtte fra Forskningsrådet regnes vanligvis som statsstøtte det øyeblikket den tildeles foretak. Et foretak er en aktør som leverer varer eller tjenester i et marked.

Unntak fra forbudet

Det finnes imidlertid mange unntak fra forbudet, og disse fremgår av statsstøtteregelverket. Når støtten fra Forskningsrådet utgjør statsstøtte, må den derfor gis i henhold til statsstøtteregelverket. Regelverket inneholder bestemmelser om hva slags aktiviteter som kan støttes, hvilke kostnader ved disse aktivitetene som kan dekkes helt eller delvis, og hva som er maksimal støttegrad (støtteintensitet) for de ulike aktivitetene.

Dersom en utlysning åpner opp for at foretak kan søke, framgår det tydelig av utlysningen. Her finner du informasjon om statsstøtteregelverket som er viktig når du skal søke om støtte fra Forskningsrådet.

Hvem bør sette seg inn i regelverket

- prosjektansvarlig som skal søke på en utlysning der vi åpner opp for at foretak kan motta støtte
- samarbeidende foretak som skal motta en andel av Forskningsrådets bevilgning til prosjektet
- forskningsorganisasjoner som har økonomisk aktivitet i tillegg til sin ikke-økonomiske primæraktivitet

Regelverket

- beskriver hvilke aktiviteter som kan støttes, hvilke kostnader som kan dekkes helt eller delvis, og hva som er maksimal støtteintensitet. En søknad må oppfylle både kravene i utlysningen, og rammene satt i statsstøtteregelverket.
- krever tydelig skille i regnskapene mellom økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet, for at en aktør som har begge typer aktivitet skal kunne motta støtte til den ikke-økonomiske aktiviteten uten at det utgjør statsstøtte

Dette innebærer at

- Forskningsrådet vil be alle søkere som får tilsagn om støtte, om tilleggsopplysninger, sånn at vi kan sikre at tildelingen vil være i tråd med statsstøtteregelverket.
- Eventuell tildelt støtte som ikke er i tråd med bestemmelsene i statsstøtteregelverket, vil kunne kreves tilbakebetalt med renter.

Nedenfor følger en detaljert beskrivelse, hjemlene som brukes ved tildelinger av statsstøtte fra Forskningsrådet, viktige definisjoner og relaterte dokumenter. Selve utlysningsteksten avklarer hvilken hjemmel som brukes for tildeling av støtte i den gitte utlysningen.

Økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet

Dersom en utlysning åpner opp for at forskningsorganisasjoner og forskningsinfrastruktur kan søke om støtte, er det viktig at man er bevisst på følgende:

ESAs retningslinjer for støtte til forskning, utvikling og innovasjon gir i paragraf 19 (faktaramme) informasjon om hva som blir ansett som ikke-økonomisk aktivitet hos forskningsorganisasjoner.

Forskningsorganisasjoners og forskningsinfrastrukturers økonomiske og ikke-økonomiske aktivitet (ESAs paragraf 19) ✓

Paragraf 19. The Authority considers that the following activities are generally of a non-economic character:

A. Primary activities of research organisations and research infrastructures, in particular:

Education for more and better skilled human resources. In line with case-law and decisional practice of Authority and the Commission, and as explained by the Authority in its state aid communications, public education organised within the national educational system, predominantly or entirely funded by the State and supervised by the State is considered as a non-economic activity;

Independent R&D for more knowledge and better understanding, including collaborative R&D where the research organisation or research infrastructure engages in effective collaboration;

Wide dissemination of research results on a non-exclusive and non-discriminatory basis, for example through teaching, open-access databases, open publications or open software.

B. Knowledge transfer activities, where they are conducted either by the research organisation or research infrastructure (including their departments or subsidiaries) or jointly with, or on behalf of other such entities, and where all profits from those activities are reinvested in the primary activities of the research organisation or research infrastructure. The non-economic nature of those activities is not prejudiced by contracting the provision of corresponding services to third parties by way of open tenders.

ESA spesifiserer i fotnote til paragraf 19 at ytelse av FoU-tjenester og FoU utført på vegne av foretak (oppdragsforskning) **ikke** blir ansett som uavhengig FoU.

I retningslinjene i paragraf 21 nevnes tvert imot ytelse av FoU-tjenester og oppdragsforskning, sammen med utleie av utstyr og laboratorier, som økonomisk aktivitet hos forskningsorganisasjoner.

Retningslinjene gjør klart at offentlig finansiering av disse aktivitetene som regel vil bli ansett som statsstøtte.

Krav til tydelig skille mellom økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet

Støtte fra Forskningsrådet som er å anse som statsstøtte, må gis i henhold til statsstøtteregulverkets bestemmelser om blant annet maksimal støtteintensitet.

For at Forskningsrådet skal kunne gi støtte til forskningsorganisasjoners ikke-økonomiske aktivitet uten at støtten utgjør statsstøtte, må forskningsorganisasjonene ha etablert et klart skille mellom sin ikke-økonomiske og økonomiske aktivitet.

ESAs tre typer krav

ESA stiller tre typer krav i denne forbindelse, som alle må være oppfylt.

1. Det må etableres et formelt skille mellom den økonomiske og den ikke-økonomiske virksomheten. Dette kan gjøres enten ved å organisere de økonomiske aktivitetene i et eget rettssubjekt, eller ved å føre separate regnskaper for de økonomiske og de ikke økonomiske aktivitetene. Kravet til et formelt skille mellom økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet er et verktøy for å synliggjøre eventuell kryssubsidiering. Det avgjørende for om den økonomiske delen av virksomheten faktisk mottar statsstøtte, er om midler som er tildelt den delen av virksomheten som driver ikke-økonomisk aktivitet, reelt sett tilflyter den økonomiske virksomheten.
2. Det må være etablert et system som sikrer at den økonomiske virksomheten betaler markedspris for alle relevante innsatsfaktorer. Den økonomiske virksomheten må dekke de relevante variable kostnadene, og også en forholdsmessig andel av de faste kostnadene.
3. Det må etableres et tilstrekkelig kontrollsystem som gjør det mulig for myndighetene å holde oversikt over om det faktisk forekommer kryssubsidiering. Tilgang til tilstrekkelig atskilte og detaljerte regnskaper er et sentralt element i et slikt kontrollsystem.

Egenerklæring

Når Forskningsrådet tildeler statsstøtte til et foretak, må vi vite størrelsen på foretaket som mottar støtten.

Samtidig er det slik at Forskningsrådet ikke kan tildele støtte til foretak som faller inn under statsstøtteregulverkets definisjon av "foretak i vanskeligheter" (se ramme nedenfor).

Vi kan heller ikke tildele støtte til foretak som har utestående krav på seg om å betale tilbake statsstøtte.

Vi har utarbeidet en [egenerklæring.docx](#) der foretaket må bekrefte at det ikke tilhører noen av disse kategoriene.

Egenerklæringen er virksomhetens bekreftelse på at den er kvalifisert til å motta prosjektmidler som utgjør statsstøtte. Det skal sendes inn ett dokument for hver partner som er mottaker av statsstøtte i et prosjekt, og dette må gjøres før kontrakten kan etableres.

Alle foretak som via prosjektansvarlig vil dra nytte av Forskningsrådets bevilgning ved å få dekket deler av sine egne prosjektkostnader eller sin andel av prosjektets felleskostnader, må derfor levere egenerklæring.

Prosjektansvarlig er ansvarlig for at erklæringene blir sendt inn samlet, sammen med revidert søknad.

Forskningsrådet fatter det endelige vedtaket om støtte på grunnlag av informasjon som sendes inn i forbindelse med revidert søknad.

Det kan ikke etableres kontrakt om et prosjekt der et foretak som ikke kan levere erklæring, er støttemottaker.

- EUs veiledning til [definisjon av små og mellomstore foretak, Engelsk](#)
- definisjonen er også lagt inn i Annex I i [EUs gruppeunntaksforordning.pdf](#)

Når det gjelder erklæringen om at foretaket ikke er et "**foretak i vanskeligheter**", er statsstøtteregulverkets definisjon avgjørende:

Hva er 'foretak i vanskeligheter' - definisjon

Et 'foretak i vanskeligheter' er et foretak der minst én av følgende omstendigheter inntreffer:

a) når det gjelder et selskap med begrenset ansvar (unntatt en SMB som har eksistert i mindre enn tre år, eller, når det gjelder berettigelse til risikofinansieringsstøtte, en SMB innen sju år fra dens første kommersielle salg som kvalifiserer til risikofinansieringsinvesteringer, etter at det er foretatt en selskapsgjennomgang av den utvalgte finansformidleren), dersom mer enn halvparten av dets tegnede aksjekapital har forsvunnet som følge av akkumulerte tap. Dette er tilfelle når fradrag av akkumulerte tap fra reservene (og alle andre poster som vanligvis anses som en del av selskapets ansvarlige kapital) fører til et negativt kumulativt beløp som overstiger halvparten av den tegnede aksjekapitalen. I denne bestemmelsen menes med «selskap med begrenset ansvar» særlig selskapstyper omhandlet i vedlegg I til direktiv 2013/34/EU(37), og

«aksjekapital» omfatter overkurs når det er relevant,

b) når det gjelder et selskap der minst noen medlemmer har ubegrenset ansvar for selskapets gjeld (unntatt en SMB som har eksistert i mindre enn tre år, eller, når det gjelder berettigelse til risikofinansieringsstøtte, en SMB innen sju år fra dens første kommersielle salg som kvalifiserer til risikofinansieringsinvesteringer, etter at det er foretatt en selskapsgjennomgang av den utvalgte finansformidleren), dersom mer enn halvparten av kapitalen som er oppført i selskapets regnskap, har forsvunnet som følge av akkumulerte tap. I denne bestemmelsen menes med «et selskap der minst noen medlemmer har ubegrenset ansvar for selskapets gjeld» særlig selskapstyper omhandlet i vedlegg II til direktiv 2013/34/EU,

c) foretaket er gjenstand for kollektiv insolvensbehandling eller oppfyller de fastsatte kriterier i nasjonal lovgivning for å være gjenstand for kollektiv insolvensbehandling etter anmodning fra kreditorene,

d) foretaket har mottatt krisestøtte og har ennå ikke tilbakebetalt lånet eller innløst garantien, eller det har mottatt omstrukturingsstøtte og er fortsatt omfattet av en omstrukturingsplan,

e) når det gjelder et foretak som ikke er en SMB, dersom følgende gjelder for de to foregående årene:

1. foretakets bokførte forhold mellom gjeld og egenkapital har vært større enn 7,5 og
2. foretakets EBITDA-rentedekningsgrad har vært lavere enn 1,0.

Artiklene

Ulike artikler gjelder for ulike søknadstyper

Artikkel 25 er hjemmel for tildelinger av statsstøtte under søknadstypene Innovasjonsprosjekter i næringslivet, Forprosjekter, Prosjektetableringsstøtte og (i den begrensede grad de kan omfatte tildeling av statsstøtte) Forskerprosjekter. Den er også hjemmel for mange tildelinger under søknadstypen Annen støtte.

Artikkel 26 er hjemmel for tildelinger av statsstøtte til investeringer i forskningsinfrastruktur.

Artikkel 22 (3) (c) og art. 22 (5) er hjemmel for tildelinger til oppstartsselskaper gjennom FORNY-programmet.

Artikkel 28 (2) (b) er hjemmel for enkelte tildelinger til små og mellomstore bedrifter gjennom FORREGION.

Det aller meste av statsstøtten gitt fra Forskningsrådet er gitt med hjemmel i [EUs gruppeunntaksforordning.pdf](#). Ulike artikler er aktuelle for ulike søknadstyper som Forskningsrådet har (se faktaramme over). Utlysningsteksten avklarer hvilken hjemmel som er aktuell for en spesifikk søknad eller tildeling.

Gruppeunntakets artikkel 25

Artikkel 25: Støtte til forsknings- og utviklingsprosjekter

1. Støtte til forsknings- og utviklingsprosjekter skal anses som forenlig med det indre marked i henhold til traktatens artikkel 107 nr. 3 og skal unntas fra meldingskravet i traktatens artikkel 108 nr. 3, forutsatt at vilkårene i denne artikkel og i kapittel I er oppfylt.

2. Den delen av forsknings- og utviklingsprosjektet som det gis støtte til, skal i sin helhet omfattes av en av følgende kategorier:

- a) grunnforskning,
- b) industriell forskning,
- c) eksperimentell utvikling,
- d) forundersøkelser.

3. De støtteberettigede kostnadene for forsknings- og utviklingsprosjekter skal plasseres i en særskilt forsknings- og utviklingskategori som omfatter:

- a) personalkostnader: forskere, teknikere og annet hjelpepersonale i den grad de er sysselsatt i prosjektet,
- b) kostnader for instrumenter og utstyr i den utstrekning og for det tidsrom de anvendes i prosjektet. Dersom slike instrumenter og slikt utstyr ikke anvendes i prosjektet i hele sin levetid, er bare de avskrivningskostnadene som svarer til prosjektets varighet, beregnet i samsvar med alminnelig anerkjente regnskapsprinsipper, støtteberettigede,
- c) kostnader for bygninger og grunn i den utstrekning og for det tidsrom de anvendes i prosjektet. For bygninger er bare de avskrivningskostnadene som svarer til prosjektets varighet, beregnet i samsvar med alminnelig anerkjente regnskapsprinsipper, støtteberettigede. For grunn er kostnader for kommersiell overdragelse eller faktisk påløpte kapitalkostnader støtteberettigede,
- d) kostnader for kontraktforskning, kunnskap og patenter kjøpt eller lisensiert fra eksterne kilder i samsvar med prinsippet om armlengdes avstand, samt kostnader for rådgivning og tilsvarende tjenester som utelukkende anvendes til prosjektet,
- e) ytterligere felleskostnader og andre driftskostnader, herunder materialkostnader, forsyninger og lignende produkter, som er direkte knyttet til prosjektet.

4. De støtteberettigede kostnadene for forundersøkelser skal være kostnadene for undersøkelsen.

5. Støtteintensiteten for hver støttemottaker skal ikke overstige

- a) 100 % av de støtteberettigede kostnadene for grunnforskning,
- b) 50 % av de støtteberettigede kostnadene for industriell forskning,
- c) 25 % av de støtteberettigede kostnadene for eksperimentell utvikling,
- d) 50 % av de støtteberettigede kostnadene for forundersøkelser.

6. Støtteintensitetene for industriell forskning og eksperimentell utvikling kan imidlertid økes opp til en høyeste støtteintensitet på 80 % av de støtteberettigede

kostnadene på følgende måte:

- a) med 10 prosentpoeng for mellomstore bedrifter og med 20 prosentpoeng for små bedrifter,
- b) med 15 prosentpoeng dersom ett av følgende vilkår er oppfylt:

- i) prosjektet omfatter et faktisk samarbeid
— mellom foretak der minst ett er en SMB, eller utføres i minst to medlemsstater eller i en medlemsstat og en stat som er part i EØS-avtalen, og ingen foretak alene står for mer enn 70 % av de støtteberettigede kostnadene, eller
— mellom et foretak og en eller flere organisasjoner for forskning og kunnskapsformidling, der den/de sistnevnte alene står for minst 10 % av de støtteberettigede kostnadene og har rett til å offentliggjøre sine egne forskningsresultater,
- ii) resultatene av prosjektet får omfattende spredning gjennom konferanser, publikasjoner, åpne datakilder eller programvare med gratis eller åpen kildekode.

7. Støtteintensitetene for forundersøkelser kan økes med 10 prosentpoeng for mellomstore bedrifter og med 20 prosentpoeng for små bedrifter.

Artikkel 25: Viktige definisjoner

Grunnforskning: eksperimentelt eller teoretisk arbeid som fortrinnsvis utføres med sikte på tilegnelse av ny kunnskap om de underliggende årsakene til fenomener og observerbare fakta, uten at det tas sikte på direkte kommersiell anvendelse.

Industriell forskning: planlagt forskning eller kritisk undersøkelse med sikte på tilegnelse av ny kunnskap og nye ferdigheter for å utvikle nye produkter, prosesser eller tjenester, eller med sikte på en betydelig forbedring av eksisterende produkter, prosesser eller tjenester. Dette omfatter utforming av komponenter til sammensatte systemer og kan omfatte utvikling av prototyper i et laboratoriemiljø eller i et miljø med simulerte grensesnitt mot eksisterende systemer samt av pilotprosjekter, når det er nødvendig for den industrielle forskningen og særlig for å validere allmenn teknologi.

Eksperimentell utvikling: tilegnelse, kombinerer, utforming og bruk av eksisterende vitenskapelige, teknologiske, forretningsmessige og andre relevante kunnskaper og ferdigheter med sikte på å utvikle nye eller forbedrede produkter, prosesser eller tjenester. Dette kan også omfatte for eksempel virksomhet som tar sikte på begrepsmessig definisjon, planlegging og dokumentasjon av nye produkter, prosesser og tjenester.

Eksperimentell utvikling kan omfatte utforming av prototyper, demonstrasjoner, pilotprosjekter, prøving og validering av nye eller forbedrede produkter, prosesser eller tjenester i miljøer som er representative for de reelle driftsforholdene, der hovedmålet er ytterligere teknisk forbedring av produkter, prosesser eller tjenester som ikke er fullt utviklet. Dette kan omfatte utvikling av en kommersielt anvendelig prototype eller et kommersielt anvendelig forsøksprosjekt, som nødvendigvis er det endelige kommersielle produktet, og som er for dyrt å produsere for bruk bare til demonstrasjon og validering.

Eksperimentell utvikling omfatter ikke rutinemessige eller regelmessige endringer av eksisterende produkter, produksjonslinjer, produksjonsprosesser, tjenester eller annen pågående virksomhet, selv om disse endringene kan utgjøre forbedringer.

Forundersøkelse: evaluering og analyse av et prosjekts potensial med det formål å støtte beslutningsprosessen gjennom en objektiv og rasjonell påvisning av dets sterke og svake sider, muligheter og trusler, identifisere hvilke ressurser som kreves for å gjennomføre det, og til slutt vurdere dets utsikter til å lykkes.

Faktisk samarbeid: samarbeid mellom minst to uavhengige parter for å utveksle kunnskap eller teknologi eller for å nå et felles mål på grunnlag av arbeidsdeling, der partene i fellesskap definerer omfanget av samarbeidsprosjektet, bidrar til dets gjennomføring og deler risikoer og resultater. En eller flere parter kan bære alle kostnadene for prosjektet og dermed fritta andre parter for finansiell risiko. Oppdragsforskning og yting av forskningstjenester anses ikke som en form for samarbeid.

I tillegg til dette kan det være betingelser angitt i utlysningen.

Artikkel 25 beskriver hvilke aktiviteter som kan støttes, hvilke kostnader ved disse aktivitetene som helt eller delvis kan dekkes og hvilken maksimal støttegrad som er tillatt ved de ulike aktivitetene.

Som det fremgår av artikkel 25, skal alle støtteberettigede kostnader ved et prosjekt allokere til aktivitet som faller inn under en av de fire kategoriene i art. 25 (2). Aktiviteter som faller utenfor disse kategoriene, kan altså ikke støttes, og kostnader ved slike aktiviteter må holdes utenfor prosjektet.

Hvis prosjektet omfatter flere kategorier av FoU-aktivitet, for eksempel både industriell forskning og eksperimentell utvikling, må prosjektansvarlig føre oversikt over hvordan kostnader på de ulike aktivitetene er påløpt. Dette er nødvendig fordi det er ulikt hvor mye av kostnadene ved de ulike kategoriene som det er tillatt å dekke gjennom statsstøtte, og Forskningsrådet vil i avtalen om prosjektstøtte kreve at prosjektansvarlig passer på at rammene for tildeling følges.

Mer informasjon om [statsstøtteregulverkets betydning for Innovasjonsprosjekter i næringslivet.pdf](#).

Gruppeunntakets artikkel 26

Artikkel 26: Investeringsstøtte til forskningsinfrastrukturer

1. Støtte til bygging eller oppgradering av forskningsinfrastrukturer som utøver økonomisk virksomhet, skal anses som forenlig med det indre marked i henhold til traktatens artikkel 107 nr. 3 og skal unntas fra meldingskravet i traktatens artikkel 108 nr. 3, forutsatt at vilkårene i denne artikkel og i kapittel I er oppfylt.

2. Når en forskningsinfrastruktur anvendes til både økonomisk og ikke-økonomisk virksomhet, skal det føres atskilte regnskaper for de respektive virksomheters finansiering, kostnader og inntekter på grunnlag av konsekvent anvendte og objektivt begrunnede prinsipper for føring av kostnadsregnskap.

3. Prisen som kreves for driften eller bruken av infrastrukturen, skal tilsvare markedsprisen.

4. Det skal være mulig for flere brukere å få tilgang til infrastrukturen, og tilgangen skal gis på et ikke-diskriminerende grunnlag med innsynsmulighet. Foretak som har finansiert minst 10 % av investeringskostnadene for infrastrukturen, kan gis preferansetilgang på gunstigere vilkår. For å unngå overkompensasjon skal slik tilgang stå i forhold til foretakets bidrag til investeringskostnadene, og vilkårene for tilgangen skal gjøres offentlig tilgjengelige.

5. De støtteberettigede kostnadene skal være kostnader for investering i immaterielle og materielle eiendeler.

6. Støtteintensiteten skal ikke overstige 50 prosent av de støtteberettigede kostnadene.

7. Når en forskningsinfrastruktur mottar offentlige midler til både økonomisk og ikke-økonomisk virksomhet, skal medlemsstatene innføre en kontroll- og tilbakebetalingsordning for å sikre at den gjeldende støtteintensiteten ikke overskrider som følge av at den økonomiske virksomhetens andel øker sammenliknet med den forventede situasjonen på tidspunktet for støttetildelingen.

Artikkel 26: Viktige definisjoner

Forskningsinfrastruktur: anlegg, ressurser og tilknyttede tjenester som forskningsmiljøer bruker for å drive forskning på de respektive områdene, herunder vitenskapelig utstyr eller instrumentsett, kunnskapsbaserte ressurser, for eksempel samlinger, arkiver eller strukturerte vitenskapelige opplysninger, IKT-baserte infrastrukturer, for eksempel nett, databehandling, programvare og kommunikasjon, eller andre enheter av en særlig art som er nødvendig for å gjennomføre forskning.

Slike infrastrukturer kan være samlet på ett sted eller spredt (et organisert nettverk av ressurser) i samsvar med artikkel 2 bokstav a) i rådsforordning (EF) nr. 723/2009 av 25. juni 2009 om Fellesskapets rettslige ramme for et konsortium for en europeisk forskningsinfrastruktur (ERIC-konsortium).

Når Forskningsrådet gir støtte til investeringer i forskningsinfrastruktur gjennom søknadstypen Forskningsinfrastruktur, er det viktig å vite følgende:

Støtte til investeringer i forskningsinfrastruktur utgjør statsstøtte når forskningsinfrastrukturen blir brukt i økonomisk aktivitet. Økonomisk aktivitet for en forskningsinfrastruktur vil blant annet omfatte utleie av utstyr og laboratorier, tilbud av tjenester til foretak og utførelse av oppdragsforskning.

Støtte til investeringer i forskningsinfrastruktur som kun brukes i ikke-økonomisk aktivitet, utgjør ikke statsstøtte. Forskningsinfrastrukturens primæraktiviteter blir ansett som ikke-økonomisk aktivitet.

Dette omfatter bruk av forskningsinfrastrukturen i utdanning, uavhengig forskning, spredning av forskningsresultater og kunnskapsoverføringsaktiviteter, alt under betingelser som er nærmere spesifisert i EFTAs retningslinjer for støtte til forskning, utvikling og innovasjon, paragraf 19.

Dersom en forskningsinfrastruktur blir brukt både i økonomisk og i ikke-økonomisk aktivitet, er det bare investeringsstøtten knyttet til den økonomiske aktiviteten som utgjør statsstøtte, og som dermed må være i henhold til statsstøtteregelverket.

Dersom ikke mer enn 20 prosent av infrastrukturens totale årlige kapasitet brukes i økonomisk aktivitet, og nøyaktig de samme ressursene (materialer, utstyr, arbeidskraft og fast kapital) brukes i den økonomiske som i den ikke-økonomiske aktiviteten, kan finansieringen i sin helhet falle utenfor statsstøtteregelverket.

Nærmere informasjon om dette finnes gruppeunntaksforordningens fortale, pkt. 49.

Den delen av Forskningsrådets støtte til forskningsinfrastruktur som utgjør statsstøtte, blir gitt med hjemmel i EUs gruppeunntaksforordning, artikkel 26.

Gruppeunntakets artikkel 22

Kun art. 22 (3) (c) og art. 22 (5) blir for øyeblikket benyttet av Forskningsrådet. Det gjelder støtte som lyses ut av programmet FORNY2020.

Artikkel 22: Støtte til nyetablerte foretak

1. Ordninger for etableringsstøtte skal anses som forenlige med det indre marked i henhold til traktatens artikkel 107 nr. 3 og skal unntas fra meldingskravet i traktatens artikkel 108 nr. 3, forutsatt at vilkårene i denne artikkel og i kapittel I er oppfylt.

2. Støtteberettigede foretak skal være unoterte små bedrifter opp til fem år etter deres registrering, som ennå ikke har utbetalt overskudd og ikke er opprettet gjennom fusjon. For støtteberettigede foretak som ikke er omfattet av registreringsplikt, kan denne femårsperioden anses å begynne på det tidspunkt da foretaket enten igangsetter sin økonomiske virksomhet eller skal betale skatt av sin økonomiske virksomhet.

3. Etableringsstøtte kan gis i form av

...

c) tilskudd, herunder egenkapitalinvesteringer eller investeringer med egenkapitaltillignende midler, reduserte rentesatser og reduserte garantipremier med en bruttotilskuddsekivalent på høyst 0,4 millioner euro, høyst 0,6 millioner euro for foretak som er etablert i støtteområder som oppfyller vilkårene i traktatens artikkel 107 nr. 3 bokstav c), eller høyst 0,8 millioner euro for foretak som er etablert i støtteområder som oppfyller vilkårene i traktatens artikkel 107 nr. 3 bokstav a).

...

5. Når det gjelder små og innovative foretak, kan de høyeste beløpene fastsatt i nr. 3 dobles.

Artikkel 22: Viktige definisjoner

'Innovativt foretak':

et foretak

a) som gjennom en evaluering foretatt av en ekstern sakkyndig kan vise at det i en overskuelig framtid vil utvikle produkter, tjenester eller prosesser som er nye eller vesentlig forbedret sammenliknet med det nåværende utviklingstrinn i teknikken innenfor bransjen, og som innebærer en risiko for å mislykkes teknologisk eller industrielt, eller

b) hvor kostnadene til forskning og utvikling utgjør minst 10 % av de samlede driftskostnadene i minst ett av de tre seneste årene før støtten ble gitt eller, når det gjelder et nyetablert foretak uten finansiell historie, i revisjonen av det inneværende regnskapsåret, som attestert av en ekstern revisor.

Gruppeunntakets artikkel 28

Utviklingsstøtte til små og mellomstore bedrifter.

Kun art. 28 (2) (b) er for øyeblikket benyttet av Forskningsrådet, gjennom FORREGION.

Artikkel 28: Innovasjonsstøtte til SMB-er

1. Innovasjonsstøtte til SMB-er skal anses som forenlig med det indre marked i henhold til traktatens artikkel 107 nr. 3 og skal unntas fra meldingskravet i traktatens artikkel 108 nr. 3, forutsatt at vilkårene i denne artikkel og i kapittel I er oppfylt.

2. Følgende kostnader skal være støtteberettigede:

...

b) kostnader for utplassering av høyt kvalifisert personale fra en organisasjon for forskning og kunnskapsformidling eller et stort foretak, som skal arbeide med forskning, utvikling og innovasjon i en nyopprettet funksjon hos støttemottakeren, og som ikke erstatter annet personale,

...

3. Støtteintensiteten skal ikke overstige 50 % av de støtteberettigede kostnadene.

4. Når det gjelder støtte til rådgivnings- og støttetjenester knyttet til innovasjon, kan støtteintensiteten økes opp til 100 % av de støtteberettigede kostnadene, forutsatt at det samlede støttebeløpet for rådgivnings- og støttetjenester knyttet til innovasjon ikke overstiger 200 000 euro per foretak i en treårsperiode.

Artikkel 28: Viktige definisjoner

- **Høyt kvalifisert personale:** Ansatte med høyere utdanning og minst fem års relevant yrkeserfaring, som også kan omfatte doktorgradsstudier.
- **Organisasjon for forskning og kunnskapsformidling:** En enhet (for eksempel universiteter eller forskningsinstitutter, teknologioverføringsbyråer, innovasjonsformidlere, forskningsrettede fysiske eller virtuelle samarbeidende enheter), uavhengig av rettslig status (offentlig- eller privatrettslig) eller finansieringsmåte, som har som hovedformål å drive med uavhengig grunnforskning, industriell forskning eller eksperimentell utvikling eller å oppnå bred spredning av resultatene av slik virksomhet gjennom undervisning, publisering eller teknologioverføring. Når en slik enhet også utøver økonomisk virksomhet, skal kostnadene og inntektene fra denne virksomheten regnskapsføres atskilt. Foretak som kan utøve avgjørende innflytelse på en slik enhet, for eksempel i egenskap av aksjeeiere eller medlemmer, skal ikke ha særskilt adgang til resultatene den oppnår.

Bagatellmessig støtte

Forordningen om bagatellmessig støtte (de minimis) gir støttegivere adgang til å tildele **bagatellmessig offentlig støtte** uten at dette må notiseres eller meldes til EFTAs overvåkingsorgan ESA.

Hovedbegrunnelsen for dette unntaket er at støttebeløpet er så vidt lite at det antas ikke å påvirke samhandelen og/eller true med å vri konkurransen.

Forskningsrådet gjør kun i begrenset utstrekning bruk av unntaket for bagatellmessig støtte. I hovedsak vil det være der hvor tildelingene ikke faller inn under gruppeunntaksforordningen som Forskningsrådet vanligvis gir statsstøtte under.

Beløpsgrense

Offentlig støtte som gis under de minimis-regelverket kan maksimalt utgjøre 200 000 euro over en periode på 3 regnskapsår for den enkelte virksomhet. Det er derfor en forutsetning for utbetaling av støtten at søker ikke har mottatt mer enn til sammen 200 000 euro i bagatellmessig støtte fra det offentlige i løpet av en periode på 3 regnskapsår (det vil si det året støtten utbetales og de to foregående årene), og at denne grensen heller ikke vil bli overskredet i og med utbetalingen av støtte fra Forskningsrådet.

Det er valutakursen på tildelingstidspunktet som skal legges til grunn ved beregning av beløpsgrensene.

Hva utgjør ett foretak?

Beløpsgrensen på 200 000 euro gjelder for hvert enkelt foretak. For foretak som er del av et konsern, gjelder maksimalgrensen som hovedregel for konsernet som sådant.

For å avgjøre hva som skal anses som ett enkelt foretak, må man legge det EØS-rettslige foretaksbegrepet til grunn. Definisjonen fremgår av kommisjonsforordningens artikkel 2 (2).

Hva er 'enkeltstående foretak'?

'Single undertaking': includes, for the purposes of this Regulation, all enterprises having at least one of the following relationships with each other:

- a. one enterprise has a majority of the shareholders' or members' voting rights in another enterprise;

- b. one enterprise has the right to appoint or remove a majority of the members of the administrative, management or supervisory body of another enterprise;
  - c. one enterprise has the right to exercise a dominant influence over another enterprise pursuant to a contract entered into with that enterprise or to a provision in its memorandum or articles of association;
  - d. one enterprise, which is a shareholder in or member of another enterprise, controls alone, pursuant to an agreement with other shareholders in or members of that enterprise, a majority of shareholders' or members' voting rights in that enterprise.
- Enterprises having any of the relationships referred to in points (a) to (d) of the first subparagraph through one or more other enterprises shall also be considered to be a single undertaking.

Prosedyrer for tildeling

Forskningsrådet, og eventuelle andre offentlige organer som tildeler bagatellmessig støtte, har en eksplisitt plikt til skriftlig å informere mottaker om at en bevilgning gis som bagatellmessig støtte, størrelsen på beløpet samt uttrykkelig henviser til forordningen.

Forskningsrådet vil sørge for at det i alle utlysninger hvor det er aktuelt å bevilge midler som bagatellmessig støtte, blir tydelig informert om dette og hvilken betydning dette vil ha for støttemottaker. Forskningsrådet vil i forkant av en eventuell utbetaling av bagatellmessig støtte, be om en skriftlig bekreftelse og oversikt over all annen bagatellmessig støtte som virksomheten har mottatt i løpet av disse tre regnskapsårene. For foretak som er del av et konsern, gjelder som nevnt maksimalgrensen som hovedregel for konsernet som sådan.

Hjemmel for bagatellmessig støtte

Bagatellmessig støtte er regulert i kommisjonsforordning nr. 1407/2013 av 18. desember 2013.

Forordningen er inntatt i EØS-avtalen (vedlegg XV (statsstøtte), punkt 1ea) og gjennomført i norsk rett gjennom forskrift av 14. november 2008 nr. 1213 om unntak fra notifikasjonsplikt for offentlig støtte § 2.

Se: [EUs regler for bagatellmessig støtte - de minimis regulation \(pdf på engelsk\)](#).

Egenerklæring

- > [Egenerklæringsskjema for bagatellmessig støtte \(pdf\)](#)
- > [Egenerklæringsskjema for bagatellmessig støtte \(docx\)](#)
- > [Egenerklæringsskjema for foretak \(docx\)](#)
- > [Egenerklæringsskjema for foretak \(pdf\)](#)

> EUs gruppeunntaks- forordning (pdf)

Det meste av statsstøtten som Forskningsrådet gir, har hjemmel i EUs gruppeunntaksforordning.

Kontakt

Line Hallenstvedt Bjørvik

Spesialrådgiver | Kvalitets- og virksomhetsstyring | lhb@forskningsradet.no | +4722037175 | +4796228750